

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือและบทความในหนังสือ

- ฉวีวรรณ กิยาวงค์. การละครสำหรับครูประถม. โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิชญ์โลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์แอนด์, 2520.
- ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ. สังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพิมพ์, 2522.
- ชม ภูมิภาค. ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม. สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. การวางแผนวิจัยทางการศึกษา. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. โครงการตำรามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก, 2526.
- เพ็ญแข ประจวบจันทน์. ค่านิยมของชาวชนบทไทย: ค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบ
ประเพณี. สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
2529.
- วาสนา ยศปัญญา. "การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5-6 เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดี." แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของ
เยาวชน. เอกสารประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ, 2527.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย: การประชุมทาง
วิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 23-27 มกราคม 2523. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2523.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529.

สัจด์ อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2529.

สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. โครงการตำราคณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2527.

สุจรีต เพียรชอบ. คู่มือครูภาษาไทย รายวิชา ท ๒๖1 ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าคุรุสภา, 2528.

สุนทรีย์ ไคมิน และ สนิท สมัครการ. ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย. กรุงเทพมหานคร:

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.

สุนน อมรวิวัฒน์. "จริยธรรมและค่านิยม : พื้นฐานทางจิตใจของคนไทย." ใน กลวิธีสอน
จริยศึกษาและการสอนแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา.

หน้า 17-24. กรุงเทพมหานคร: สภาคุณวุฒิกลสมาคมแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์,
จัดพิมพ์เผยแพร่, 2527.

อุบล เรียงสุวรรณ. ผลการวิจัยทางการศึกษา. การประชุมทางวิชาการ. ครั้งที่ 14.

ภาควิชาการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. โรงพิมพ์

ป.สัมพันธ์พานิช, 2523.

เอกสารอื่น ๆ

การศาสนา, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือปลูกฝังค่านิยม. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2526.

ก่อ สวัสดิพานิช. "วัยรุ่นกับค่านิยมและระบบศีลธรรม" เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2518.

ขุนทอง ภูผิวเดือน. "คำบรรยายพิเศษแสดงในพิธีเปิดการสัมมนา เพื่อนำค่านิยมที่พึงประสงค์

ไปสู่การปฏิบัติในรายงานการประชุมสัมมนา เรื่องค่านิยมที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติ"

มป.ป. หน้า 8

ฉลวยศรี มีใจเย็น. "การทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมุติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญู

กตเวที ของเด็กชั้นประถมปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

- ชาลี ลัทธิ. "การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2507.
- คุณหญิง ทรัพย์ปรุง. "ผลการใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ทิพย์รัตน์ บรรจงเขียน. "การทดลองสอนความซื่อสัตย์แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- กิศนา ข้ามมณี. "การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน." วารสารครุศาสตร์. 6(กรกฎาคม-สิงหาคม 2519): 41-62.
- . "การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ." เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. (อัดสำเนา)
- ธีราภรณ์ นาคทิน. "ค่านิยมสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างไร." วารสารวัฒนธรรมไทย. 14(เมษายน 2522): 3-6.
- นภาพรณ มายะการ. "บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยม" วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- บุบผา เรืองรอง. "การเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สามที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานกับกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- พรรัตน์ แก่นทอง. "ผลการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- เมธี โพนินันท์. "ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

- เยาวพา เดชะคุปต์. "ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- รัตนา นฤภัทร. "การเปรียบเทียบผลของการสอนทักษะการทวนซ้ำด้วยวิธีบรรยายให้ตัวแบบ และบทบาทสมมติแก่นักศึกษาจิตวิทยาการปรึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วชิรญา บัวศรี และ สุนันท์ ศลโกสม. "คุณสมบัติของเด็กไทยที่พึงปรารถนา." การวิจัยเพื่อประกอบการประชุมทางวิชาการของสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย. (สิงหาคม 2520) ไม่ปรากฏหน้าที่พิมพ์. (อட்சาเนา)
- วีรพงษ์ คุณเมณี. "พุทธธรรมสำหรับครู." วิทยาจารย์ 83(กรกฎาคม 2528): 10-12.
- วรรดี สรนิทฺร. "การพัฒนาโน้ตภาพแห่งตน โดยใช้บทบาทสมมติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2524." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- วิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์. "การแสดงบทบาทสมมติในการสอนกลุ่มบูรณาการสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้บทบาทสมมติและสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สไบโชค พูลนาม. "ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สมาน ชาลีเครือ. "ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สมาน บุญล้ำ. แนะนำหลักสูตรประถมศึกษา 2511. มปท. มป.ป.
- สุนีย์ ชุ่มจิต. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย "ชีวิตในบ้าน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

- สุพดี คุณวัฒน์. "ทำไมเด็กจึงท้อใจ." บางกอกไดเจสต์. 2(กรกฎาคม 2525): 250-265.
- สมน อมรวิวัฒน์. "การปลูกฝังค่านิยมในตัวเด็ก." ครูปริทัศน์. (ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก 2522): 100-103.
- สุรียา เหมตะศิลป์. "ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ระดับสติปัญญาและการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- อนุสรณ์ อรรถศิริ. "การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมบางประการของผู้สอนระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับชั้นปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516.
- อรพินท์ นาคประดิษฐ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
- อุบลรัตน์ โปธิโกสม. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

ภาษาอังกฤษ

- Biddle, B.J. Role Theory Expretation, Identities and Behaviors.
New York: Academic Press, Inc., 1979
- Burton, Roger. "Honesty and Dishonesty." In Moral Development and Behavior. pp. 173-197. Edited by Thomas Lickona. New York: Holt, Rinchart & winston 1976.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed.
New York: Harper & Row, 1970.
- Davis, Keith. Human Relations at work. 2 nd ed, New York: McGraw-Hill Book Co., 1962.

- Donn, Byrne. An Introduction to Personality A Research Approach.
Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1966.
- Inhelder, B. and Piaget, J. The Early Growth of Logic in the Child.
New York: Harper & Row, 1964.
- Krech, David. et al. Individual in society: a textbook of social psychology. New York: McGraw-Hill, 1962.
- Lee, John R. Teaching Social Studies in the Elementary School.
New York: Free Press, 1974.
- Lickona, Thomas. Moral Development and Behavior. Holt-Rinehart
and Winston, 1976.
- Maier, Norman R.E. Principles of Human Relations Applications to Management. New York: John Wiley and Son. Inc., 1952.
- Olds, S.W. and Papalia, D.E. Human Development. New York: McGraw-Hill Book, 1986.
- Roosevelt, Theodore. The Free Citizen. New York: The Mcmillan Company, 1956.
- Schultz, Landall L. Simulation in Social and Administrative.
New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1972.
- Shaffer, David R. Developmental Psychology Theory: Research and Applications. California: Wadsworth, 1985.
- Shaftel, Fannie R., and Shaftel, George. Role-Playing for Social Value: Decision Making in the Social Studies. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1967.
- Sharan and Sharan. Small Group Teaching. Englewood Cliffs, N.J.: Educational Technology Publication, 1973.
- Taylor, John L., and Walford Rex. Simulation in the classroom.
Middlesex Harmonswoth: Penquin Book, 1974.

- Thompson, George G. Child Psychology: Growth Trends in Psychological Adjustment. 2nd ed. Boston: Houghton Mifflin Company, 1962.
- Winer, B.T. Statistical Principles in Experimental Design. 2nd ed. New York: McGraw-Hill Book Co., 1971.

เอกสารอื่น ๆ

- Anderson, Roberta T. "A Simulation Games Desinged to Teach Group Member Roles to Prospective Teacher: Found to Be Effective." Resources in Education (ERIC). 11(July 1977): 181.
- Buckley, N., Siegel, L.S. and Ness, S. "Egocentrism, Empathy and Altruistic Behavior in Young Children." Developmental Psychology. 15(1979): 329-330.
- Burn, S.M., and Brainerd, C.J. "Effect of Constructive and Dramatic play on Perspective-taking in very Young Children." Developmental Psychology 5(1979): 512-521.
- Conoley, Jane Close. "The Effects of Interdependent Learning Tasks and Role Play on sociometric Patterns Work Norm Measures, And Behavior in the Elementary Classroom." Dissertation Abstracts International. 37(February 1977): 4977-A.
- Dougherty Denis Donald. "Differential Acceptance of Normative Values among adolescents in Missouri Schools. Dissertation Abstracts International. 27(July 1966): 110-A.
- Elkind, David. "Egocentric in Adolescence." Child Development. 38(1967): 1025-1034.
- Geller, Danial M. "Involvement in Role-Playing Simulation: A Demonstration with Studies on Obedience." Journal of Personality and Social Psychology. 36(March 1978): 219-235.

- Handley, Leslie Mills. "The Relationship of Role Playing and Opinion Change in Elementary School Children." Dissertation Abstracts International. 36(December 1975): 3383-3384-A.
- Hudson, L.M., Forman, E.A. and Brion-Meisels, S. "Role-Taking as a Predictor of Prosocial Behavior in Cross-Age Tutors." Child Development. 53(1982): 1320-1329.
- Layser, Yona. "The Effects of Role-Playing in Elementary School Classroom on Children with Low Sociometric Status." Dissertation Abstracts International. 36(May 1976): 7432-A.
- Lippitt, Rosemary, and Hubbel, A. "Role Playing for Personnel and Guidance Workers Review of Literature with Suggestion for Application." Group Psychology 9(1959): 86-114.
- Mark, J. Miller. "Role Playing as a therapeutic Strategy: A Research Review." School Counsellor. 27(January 1980): 217.
- Marquess and Louise. "The Impact of Role Playing on Selected Values Claims held by Third and Fifth-Grade Students." Dissertation Abstracts International. 37(December 1976): 3397-A.
- Marsh, Diane T., and Felicissima, C. Serafica. "Perpective Taking and Moral Judgement: A Developmental Analysis." Resources in Education (ERIC). 12(August 1977): 141.
- Rubin, K.H. "Relationship Between Egocentric Comunication and Popularity Among Peers." Developmental Psychology. 7(1972): 364.
- Shoudt, John Thomas. "The Effect of Varying Levels of Role-Taking Skills on the Efficacy Role Playing Training with kindergarten children." Dissertation Abstracts International. 37(November 1976): 2754-A.

- Timms, Marjorie L. "Roleplaying and Creative Drama: A Language Arts Curriculum For Deaf Student." Dissertation Abstracts International. 47(March 1987): 3398-A.
- Tissana Tiansane. "A Model for Pre-Service Teacher Training in Human relations for Thailand." Doctor of Philosophy, Arizona State University, 1972.
- Traviss, O.P., and Peter, S. Mary. "The Growth of Moral Judgment of fifth Grade Children Through Role-Playing," Dissertation Abstracts International. 35(December 1974): 3581-A.
- Turrentine, Richard K. "Educational Goals Priorities as Perceived by Elementary Principals and Teachers." Dissertation Abstracts International. 41(October 1980): 1139-A.
- Waxler, C.Z., Yarrow, M.R. and Smith, "Perspective-taking and Prosocial Behavior." Developmental Psychology. 13(1977): 87-88.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนเฉลี่ย หรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

$$\bar{X} = \text{คะแนนเฉลี่ย หรือ มัชฌิมเลขคณิต}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนนของทุกคน}$$

$$N = \text{จำนวนคนทั้งหมด}$$

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

$$S.D. = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนนของทุกคน}$$

$$\sum x^2 = \text{ผลรวมกำลังสองของคะแนนของทุกคน}$$

$$N = \text{จำนวนคนทั้งหมด}$$

3. การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่ม (Winer 1971: 205-207)

$$\text{สูตรที่ใช้} \quad F_{\max} = \frac{S_j^2 \text{ largest}}{S_j^2 \text{ smallest}}$$

ขั้นแห่งความเป็นอิสระ เท่ากับ k และ n-1

$$S_j^2 = \frac{SS_j}{n-1}$$

$$SS_j = \frac{\sum x_j^2}{n} - \frac{T_j^2}{n}$$

$$\sum x_j^2 = \text{ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละคน}$$

$$T_j = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละคน}$$

n = จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มการทดลอง

k = จำนวนกลุ่มที่เปรียบเทียบกัน

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

สูตรที่ใช้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

$$MS_b = \frac{SS_b}{k-1}$$

$$MS_w = \frac{SS_w}{N-k}$$

$$SS_b = \frac{a^2}{n_a} + \frac{b^2}{n_b} + \frac{c^2}{n_c} + \dots - \frac{T^2}{N}$$

$$SS_w = SS_t - SS_b$$

$$SS_t = \sum x_{a1}^2 + x_{b1}^2 + x_{c1}^2 + \dots - \frac{T^2}{N}$$

แหล่งความแปรปรวน (source)	ดีกรีของความเป็นอิสระ (df)	ผลบวกของ $(x-\bar{x})^2$ SS	ความแปรปรวน (MS = SS/df)	F
ระหว่างกลุ่ม (between groups)	$k-1$	SS_b	MS_b	$F = \frac{MS_b}{MS_w}$
ภายในกลุ่ม (within groups)	$N-k$	SS_w	MS_w	
ทั้งหมด (total)	$N-1$	SS_t		

เมื่อ F	=	ค่าวิกฤตเอฟ
MS_b	=	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของความเบี่ยงเบนกำลังสองของระหว่างกลุ่ม
MS_w	=	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของความเบี่ยงเบนกำลังสองภายในกลุ่ม
SS_b	=	ผลรวมของความเบี่ยงเบนกำลังสองระหว่างกลุ่ม
SS_w	=	ผลรวมของความเบี่ยงเบนกำลังสองภายในกลุ่ม
SS_c	=	ผลรวมของความเบี่ยงเบนกำลังสองของกลุ่มรวม
T	=	คะแนนของทุกกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบได้จาก $a+b+c+\dots = T$
k	=	จำนวนกลุ่มที่เปรียบเทียบกัน
N	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

$n_A, n_B, n_C \dots$ แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม A, B, C...

5. การทดสอบรายคู่แบบทุกคู่ (Tukey's test) (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช 2529: 228)

$$\text{ค่าวิกฤต} = q_{(k, df)} \sqrt{\frac{MS_{\text{error}}}{n}}$$

q แทนค่า q ที่ได้จากตารางสถิตินีสัยแบบสตีวเดนท์ (Studentized range statistic) ในตาราง 1 โดย $r = k$, $df = N - k$ เมื่อ k คือ จำนวนกลุ่มที่เปรียบเทียบกัน และ $N =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

MS_{error} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้มาจากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน ตัวประมาณของค่า MS_{error} คือ MS_w

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. แบบสอบถามคำนิยามด้านความซื่อสัตย์

เพศ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความรู้สึก ของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำ หรือพฤติกรรมของบุคคลในข้อความที่กำหนดให้ว่า นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำในข้อความที่กำหนดให้นี้มากหรือน้อยเพียงไร ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้ ให้เข้าใจเสียก่อน
2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้ว จึงพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบ โดยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
3. คำตอบของนักเรียน ไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบอาจแตกต่างกันไปตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นของแต่ละคน
4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าข้อใดข้อหนึ่งขาดไป แบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้ทันที

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยเลย
๘	ในการแข่งขัน คนใจเท่านั้นที่ไม่ยอมโกงเมื่อ มีโอกาส...../.....
๘๘	ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย แต่คนที่พูดจริงมักตาย...../.....

จากตัวอย่าง แสดงว่า นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้ว นักเรียนไม่ค่อยเห็นด้วยกับการกระทำในข้อที่ (๑) จึงกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ไม่ค่อยเห็นด้วย" ส่วนการกระทำในข้อที่ (๑๑) นั้น นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่ง จึงกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "เห็นด้วยอย่างยิ่ง"

ถ้าดูตัวอย่างแล้วไม่เข้าใจ โปรดถามกรรมการให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงลงมือทำต่อไป

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยเลย
1	ถ้าเราทำกระจกห้องเรียนแตกโดยไม่มีใครเห็น เราควรไปบอกครูว่าเราทำกระจกแตก.....
2	การสอบได้ด้วยความสามารถของตนย่อมเป็นที่ภูมิใจ.....
3	เรายังเป็นเด็กไม่จำเป็นต้องทำตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับคนอื่นก็ได้.....
4	เราควรให้สัญญากับคนอื่นด้วยวาจา เพราะเมื่อเราไม่ทำจะไม่ได้ไม่มีหลักฐาน.....
5	นัดทำงานกลุ่มกับเพื่อนวันเสาร์เช้า เราควรมาตามนัด แม้ต้องอดไปคูหนึ่งกับคุณพ่อก็ตาม.....
6	การยืมเงินเพื่อนไม่จำเป็นต้องคืน ถ้าเพื่อนไม่ทวง.....
7	ครูนัดให้นักเรียนทุกคนส่งการบ้านในตอนเช้าวันจันทร์ แต่ถ้าเรายังทำไม่เสร็จทั้ง ๆ ที่เอามา เราควรบอกครูว่าทำเสร็จแต่ลืมเอามาเพื่อครูจะได้ไม่ตี.....
8	ถ้าเรายืมหนังสือของเพื่อนมาอ่านและบอกว่าจะมาคืนวันจันทร์ พอถึงกำหนดเรายังอ่านไม่จบและเพื่อนไม่ทวง เราควรทำเฉย ๆ และเก็บไว้อ่านให้จบก่อนจึงคืน.....

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยเลย
9	ถ้าเรามีหน้าที่ดูแลการเงินของกลุ่ม เรามีสิทธิ์ที่จะเอาเงินนั้นมาใช้ส่วนตัวได้เมื่อเราจำเป็นต้องใช้เงิน.....
10	ถ้าเราบอกกับคุณแม่ว่า เย็นนี้จะทำการบ้านให้เสร็จถึงแม้คุณแม่จะไม่อยู่บ้าน เราก็ควรทำการบ้านให้เสร็จ.....
11	ครูตรวจข้อสอบให้คะแนนของเราเกินมา ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครรู้ เราก็ควรบอกให้ครูทราบ.....
12	เมื่อเรา รู้ว่าเพื่อนลอกตำราเข้าห้องสอบได้ แต่เราก็จะไม่ยอมทำตามทั้ง ๆ ที่มีโอกาส.....
13	เราไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ ถ้าขณะทำผิดไม่มีใครเห็น.....
14	เราควรแก้มือทำเป็นไม่สบายเมื่อถึงเวลาทำควมสะอาดขึ้นเรียน.....
15	ระหว่างเป็นคนตรงต่อเวลาแต่เสียผลประโยชน์เราขอเป็นคนที่ได้ผลประโยชน์แต่ไม่ตรงต่อเวลาจะดีกว่า.....
16	ไม่จำเป็นที่จะสารภาพกับคุณครูว่าเราลอกการบ้านเพื่อน เพราะจะถูกคุณครูลงโทษ.....
17	การเข้าแถวที่สนามกีฬาตอนเช้า ทั้งร้อนทั้งเมื่อย เราควรบอกเพื่อนว่าปวดท้อง เพื่อจะได้นอนพักอยู่ในห้อง.....
18	ถ้าเราสอบตก เราควรบอกคุณพ่อคุณแม่ว่า ทางโรงเรียนยังไม่ได้ประกาศผลสอบเพื่อจะได้ไม่ถูกลงโทษ.....

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยเลย
19	การไม่ยอมทำผิดถือเป็นการสูญเสียโอกาสที่ดี.....
20	เราควรส่งการบ้านตามเวลาที่คุณครูกำหนด ถึงแม้ วันนั้นคุณครูจะไม่มา.....
21	ถ้าเรามีหน้าที่ดูแลการเงินของกลุ่ม ถึงแม้จะมี โอกาสแอบเอาเงินของกลุ่มมาใช้ในเรื่องส่วนตัว ได้ เราก็จะไม่ทำ.....
22	ในบางครั้งเรามีโอกาสเอาเปรียบผู้อื่นได้ แต่เรา ก็จะไม่ทำ.....
23	เราอยากเป็นตำรวจ เพราะเวลาทำผิดไม่มีใคร กล้าจับ.....
24	เราไม่สบายใจเลยที่เห็นเพื่อนรับโทษแทนเรา....
25	ถ้าเรามีหน้าที่จัดแถวซื้อขนม การช่วยเพื่อนสนิท ลัดคิวซื้อขนมได้เร็วขึ้น ถือเป็นการช่วยเหลือเพื่อน อย่างหนึ่ง.....
26	เมื่อมีการแบ่งกลุ่มกันทำงาน แม้จะเป็นงานที่ไม่ถนัด เราก็จะช่วยอย่างเต็มที่.....
27	ในการเล่นทายปัญหา ถ้าเรารู้ว่าคนอื่นแอบบอกกัน เราก็ควรทำบ้างเพื่อไม่ให้เสียเปรียบ.....
28	เมื่อเราไปถึงโรงหนัง เห็นคนเข้าคิวซื้อตั๋วยาวมาก ถ้าไปต่อท้ายตั๋วอาจจะหมดเสียก่อน แต่เราก็ยังจะ เข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง ถึงแม้จะมีคนรู้จักอยู่ ข้างหน้าก็ตาม.....

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยเลย
29	คุณครูมอบหมายให้เราจดรายชื่อผู้ที่ลุกเดินไปมาขณะที่คุณครูไม่อยู่ในห้องเรียน ถ้าเพื่อนสนิทของเราลุกจากที่ เราก็ควรจดชื่อส่งครู ถึงแม้ว่าเพื่อนจะโกรธ				
30	การไม่ไปตามเวลานัดคงไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไร.
31	ถ้าเรามีนัดเราควรไปให้ทันเวลานัด ถึงแม้ต้องอดดูรายการทีวีที่เราชอบ.....
32	คุณครูให้ช่วยกันขนขยะไปทิ้งนอกห้อง เราควรทำซ้ำ ๆ แล้วปล่อยให้เพื่อนทำงาน เพื่อที่เราจะได้ไม่เหนื่อย.....
33	ถ้าเราเห็นเพื่อนสนิททำรูปที่แขวนในห้องเรียนตกลงมาแตก เราควรบอกครูตามความจริง แม้เพื่อนจะโกรธก็ตาม.....
34	การเก็บของตกได้ แล้วเก็บไว้ใช้เอง โดยไม่ประกาศหาเจ้าของเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ.....
35	ลอกคนอื่นแล้วสอบได้ ดีกว่าทำไม่ได้แล้วสอบตก...
36	ทำผิดแล้วยอมรับผิดไม่ใช่เรื่องน่าอาย.....
37	เวลานัดใครเราควรมาช้าไว้ เพื่อจะได้ไม่ต้องรอ.
38	ถ้าเราได้รับมอบหมายให้เป็นคนรวบรวม การบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่งครู ถึงแม้เราจะทำการบ้านไม่ได้ เราก็จะไม่เปิดสมุดของเพื่อนลอก.....
39	เรากลับบ้านผิดเวลา เพราะไปเล่นกับเพื่อน พอกลับถึงบ้านเราควรบอกคุณแม่ตามความจริง ถึงแม้จะถูกดุก็ตาม.....

ข. แผนการสอนโดยการให้การแสดงบทบาทสมมติเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 1

<u>เรื่อง</u>	การปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	35 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติได้ถูกต้อง 2. เพื่อให้นักเรียนและครูได้รู้จักคุ้นเคยกัน 3. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติในกลุ่มได้

สื่อการเรียน

-

กิจกรรมในการเรียนการสอน

1. ครูแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จัก
2. ครูให้นักเรียนแนะนำตัวเองเพื่อให้ครูและเพื่อน ๆ ได้รู้จัก
3. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ในการพบกันครั้งนี้
4. ครูอธิบายจุดมุ่งหมายและวิธีการแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนทราบเป็นขั้น ๆ
5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและได้ทดลองแสดงบทบาทสมมติ
6. ครูนัดหมายกับนักเรียนเกี่ยวกับสถานที่ และเวลาที่พบกันในครั้งต่อไป

แผนการสอนแบบวิธีการธรรมดาเรื่องความซื่อสัตย์แผนการสอนครั้งที่ 1

เรื่อง การปฐมนิเทศ

เวลา 35 นาที

สื่อการเรียน -

กิจกรรมในการเรียนการสอน

1. ครูแนะนำตัวเอง
2. ครูให้นักเรียนแนะนำตัวเองเพื่อให้ครูรู้จัก
3. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ในการพบกันครั้งนี้
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย
5. ครูนัดหมายกับนักเรียนเกี่ยวกับสถานที่ และเวลาที่จะพบกันในครั้งต่อไป

แผนการสอน โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 2

เรื่อง การตรงต่อเวลา

เวลา 35 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของการตรงต่อเวลาได้
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการตรงต่อเวลาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ
3. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการตรงต่อเวลา และโทษของการไม่ตรงต่อเวลา

สื่อการเรียน

1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ ฟุตบอล เสือกีฬา

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ก. ชี้แนะ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการมาโรงเรียน ใครบ้างที่มาทันโรงเรียนเข้าทุกวัน และใครบ้างที่มาโรงเรียนไม่ทันเวลาบ่อย ๆ เพราะเหตุใด เมื่อนักเรียนตอบแล้ว ครูจะบอกว่า นักเรียนจะเข้าใจประโยชน์ของการตรงต่อเวลา และโทษของการไม่ตรงต่อเวลา เมื่อนักเรียนได้ดูการแสดงบทบาทสมมติจบลงแล้ว

ข. ชี้สอน

1. หาผู้อสาสมัครเพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่า เรื่องนี้มีตัวละครใครบ้าง

2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมตัวแสดง

3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยใช้ฉากหน้าชั้นเรียน จัดเป็นบริเวณโล่ง ๆ สมมติให้เป็นสนามกีฬา

4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงนั่งดู และสังเกตการแสดง เช่น

- 4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร
- 4.2 สังเกตการพูด การกระทำของตัวละครนั้นว่าเหมาะสมและถูกต้องหรือไม่
- 4.3 ผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์นั้น ๆ
5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับโดยไม่ต้องกังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจ และแสดงให้เต็มความสามารถ" หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดง ใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที
6. เมื่อการแสดงจบลง ครูจะกล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงดีหรือแสดงไม่ดีนะคะ"
 - 6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง
 - นักเรียนพอใจในบทที่แสดงหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ในตอนที่นักเรียนแสดงบทบาทนั้น ๆ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร
 - 6.2 ให้ผู้ชมส่งตัวแทนออกมาพูดในหัวข้อที่ให้สังเกต
7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย และสรุปในหัวข้อต่อไปนี้
 - 7.1 สมมุติถ้านักเรียนเป็นถวิล ซึ่งเป็นต้นเหตุที่ทำให้มีฟุตบอลถูกตัดสิทธิ์ และเพื่อน ๆ ไม่ยอมพูดด้วย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
 - 7.2 นักเรียนคิดว่า ถวิลเป็นคนตรงต่อเวลาจะก่อให้เกิดผลอย่างไร
 - 7.3 ถ้านักเรียนเป็นถวิลนักเรียนจะมีหลักในการปรับปรุงตนเองอย่างไรบ้าง
 - 7.4 จากการแสดงนี้เราได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องอะไรบ้าง และนักเรียนคิดว่านักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
8. ครูซักถามนักเรียนว่าใครเคยเดินทางโดยรถไฟบ้าง ถ้าไปไม่ทันตามเวลาที่กำหนดไว้แล้วจะเป็นอย่างไร

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการตรงต่อเวลา ประโยชน์ของการตรงต่อเวลาและโทษของการไม่ตรงต่อเวลา

ง. การประเมินผล

นักเรียนจงอธิบายความหมายของการตรงต่อเวลา พร้อมทั้งบอกถึงประโยชน์ของการตรงต่อเวลา และโทษของการไม่ตรงต่อเวลาอย่างคร่าว ๆ

สถานการณ์ตรงต่อเวลา

ถวิล เป็นนักฟุตบอลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมทีมของโรงเรียน เพื่อไปแข่งขันกีฬา ระดับจังหวัด แต่ถวิลเป็นเด็กเกียจคร้านนอนตื่นสายไปโรงเรียนไม่ทันเวลา

ฉากที่ 1 ตอนเช้าวันหนึ่งครูปรึกษากำลังคุมทีมฟุตบอลวิ่งออกกำลังกายอยู่ในสนามเมื่อใกล้เวลา โรงเรียนเข้า ถวิลก็วิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาหาครูปรึกษา และกล่าวขอโทษที่เขามา ผิดเวลา ครูปรึกษาจึงเตือนถวิลว่าขอให้พยายามรักษาเวลาด้วยเพราะถวิลมักจะมา ช้าอยู่เป็นประจำ และครูปรึกษายังบอกถวิลอีกว่า ที่จริงแล้วครูปรึกษาจะเอาคนอื่นเล่น แทน ถวิลก็ได้แต่เห็นว่าถวิลรักกีฬาฟุตบอลและเป็นตัวสำคัญของทีม จึงอยากให้ถวิล ปรับปรุงตัวสำหรับการแข่งขันที่จะมีขึ้นอีกในไม่ช้า ซึ่งถวิลก็รับปาก

ฉากที่ 2 หลังเลิกเรียน ครูปรึกษาเรียกนักฟุตบอลทุกคนมาเพื่อนัดหมายเกี่ยวกับการแข่งขันใน วันรุ่งขึ้น และย้ำให้ทุกคนตรงเวลา เพราะจะต้องใช้เวลาเดินทางไปแข่งขันที่สนาม กีฬาจังหวัด เมื่อเลิกประชุม ครูปรึกษาได้เรียกถวิลมาพบตามลำพังและย้ำกับถวิลเป็น พิเศษอีกครั้ง ซึ่งถวิลก็รับคำเป็นอย่างดี

ฉากที่ 3 รุ่งเช้าของวันแข่งขัน ครูปรึกษาและเพื่อนทีมฟุตบอลกำลังรอคอยถวิล ด้วยความกระวน กระวายใจเมื่อเลยเวลานัดไปครึ่งชั่วโมง ครูปรึกษาดูนาฬิกาแล้วจึงสั่งให้ออกรถ ซึ่ง ขณะนั้นถวิลก็วิ่งมาพอดี จึงขึ้นรถไปด้วย และพอมายังสนามกีฬาจังหวัด ครูปรึกษาและ ทีมฟุตบอลรีบไปรายงานตัว แต่ทุกคนต่างก็ต้องเสียใจกลับมา เมื่อทางสนามตัดสินสิทธิ์ การแข่งขันไปแล้ว เพราะมารายงานตัวช้ากว่ากำหนดเวลา จึงทำให้ทุกคนไม่ได้ลง แข่งขันอย่างที่ตั้งใจไว้ และไม่มีใครอยากพูดกับถวิลเลย

- ตัวละคร
1. ถวิล
 2. ครูปรึกษา
 3. กรรมการที่สนามกีฬาจังหวัด
 4. เพื่อนร่วมทีมฟุตบอล 9 คน
 5. คนขับรถ

แผนการสอนแบบวิธีการธรรมชาติ เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 2

เรื่อง การตรงต่อเวลา

เวลา 35 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของการตรงต่อเวลาได้
 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการตรงต่อเวลาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ
 3. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการตรงต่อเวลา และโทษของการไม่ตรงต่อเวลา

สื่อการสอน เอกสารสถานการณประกอบการสอน

กิจกรรมในการเรียนการสอน

ก. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการมาโรงเรียน ใครบ้างที่มาทันโรงเรียนเช้าทุกวัน และใครบ้างที่เคยมาไม่ทันโรงเรียนเช้า เพราะเหตุใด

ข. ขั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณประกอบการสอนให้นักเรียนฟัง

จนจบ

2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ถวิลเป็นคนอย่างไร

2.2 การที่ทีมฟุตบอลไม่ได้ลงแข่งขันเป็นเพราะเหตุใด

3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า "นักเรียนที่เคยโดยสารรถไฟคงจะทราบ

ดีว่า เมื่อถึงเวลาที่กำหนด รถไฟจะออกทันที หากผู้โดยสารมาถึงสถานีช้า เพียงเล็กน้อย ก็โดยสารไม่ทัน ในการนัดหมายการงานที่สำคัญ ๆ ย่อมต้องมีกำหนดเวลาที่แน่นอน เช่น ในเวลาเช้าโจมตีข้าศึก เป็นต้น หากผู้ที่เกี่ยวข้องคนใดกระทำการไม่ตรงเวลา ช้าหรือเร็วไปเพียงหนึ่งนาที ความพินาศย่อมจะมาถึงฝ่ายตน ในการทำงานอื่น ๆ ก็เช่นกัน การกำหนดเวลาก็มีส่วนสำคัญมิใช่น้อย เช่น เวลาโรงเรียนเช้า เวลาสอบ เวลาคัดที่นัดกับผู้อื่น เป็นต้น การกำหนด

เวลาจะทำให้รู้เวลาที่แน่นอน ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาคอย การกำหนดเวลาที่แน่นอนจึงมีบทบาทสำคัญในกิจการงานทั้งปวง ผู้ที่ไม่ตรงต่อเวลา หมายถึง ผู้ที่มาไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด จะเป็นเร็วไปหรือช้าไปก็ตามที่ยอมก่อให้เกิดผลเสียหายทั้งสองทาง ผู้ที่ไปเร็วกว่าเวลาที่กำหนด ย่อมต้องรอคอยทำให้เสียเวลา ถ้าจะใช้เวลาที่คอยไปทำกิจการอื่น ๆ ย่อมได้ประโยชน์กว่า สำหรับผู้ที่ไปช้ากว่าเวลาที่กำหนดย่อมเสียประโยชน์ทั้งของตนเองและผู้อื่น ในส่วนของตนเอง ได้แก่ การโดยสารรถไม่ทันบ้าง เข้าสอบไม่ทันบ้าง เป็นต้น ในส่วนที่ทำให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ ได้แก่ การทำให้กิจการล่าช้าเพราะผู้อื่นต้องรอ ต้องคอยผู้ที่มาช้า จะไม่รอก็ไม่ได้ เนื่องจากงานบางอย่างต้องทำร่วมกัน ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ไม่ตรงต่อเวลา ย่อมทำให้เสียผลประโยชน์ทั้งของตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง"

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการตรงต่อเวลา ประโยชน์ของการตรงต่อเวลา และโทษของการไม่ตรงต่อเวลา

ง. การประเมินผล

นักเรียนจงอธิบายความหมายของการตรงต่อเวลา พร้อมทั้งบอกถึงประโยชน์ของการตรงต่อเวลา และโทษของการไม่ตรงต่อเวลาอย่างคร่าว ๆ

สถานการณ์ตรงต่อเวลา

ถวิลเป็นนักฟุตบอลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมทีมของโรงเรียน เพื่อไปแข่งกีฬาระดับจังหวัด แต่ถวิลเป็นเด็กเกียจคร้านนอนตื่นสายไปโรงเรียนไม่ทันเวลา ตอนเช้าวันหนึ่งครูปรึกษากำลังคุมทีมฟุตบอลวิ่งออกกำลังกายอยู่ในสนามเมื่อใกล้เวลาโรงเรียนเข้า ถวิลก็วิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาหาครูปรึกษาและกล่าวขอโทษที่เขามาผิดเวลา ครูปรึกษาจึงเตือนถวิลว่า ขอให้พยายามรักษาเวลาด้วย เพราะถวิลมักจะเข้ามาช้าอยู่เป็นประจำ และครูปรึกษายังบอกถวิลอีกว่า ที่จริงแล้วครูปรึกษาจะเอาคนอื่นมาเล่นแทนถวิลก็ได้แต่เห็นว่าถวิลรักกีฬาฟุตบอลและเป็นตัวสำคัญของทีม จึงอยากให้ถวิลปรับปรุงตัวสำหรับการแข่งขันที่จะมีขึ้นอีกในไม่ช้า ซึ่งถวิลก็รับปาก

หลังเลิกเรียนวันหนึ่ง ครูปรึกษาเรียกนักฟุตบอลทุกคนมาเพื่อนัดหมายเกี่ยวกับการแข่งขันในวันรุ่งขึ้น และย้ำให้ทุกคนตรงเวลา เพราะจะต้องใช้เวลาเดินทางไปแข่งขันที่สนามกีฬาจังหวัด เมื่อเลิกประชุม ครูปรึกษาได้เรียกถวิลมาพบตามลำพังและย้ำกับถวิลเป็นพิเศษอีกครั้ง ซึ่งถวิลก็รับปากเป็นอย่างดี

รุ่งเช้าของวันแข่งขัน ครูปรึกษาและเพื่อนร่วมทีมกำลังรอคอยถวิลด้วยความกระวนกระวายใจ เมื่อเลยเวลานัดไปครึ่งชั่วโมง ครูปรึกษาดูนาฬิกาแล้วจึงสั่งให้ออกรถ ซึ่งขณะนั้นถวิลก็วิ่งมาพอดีจึงขึ้นรถไปด้วย และพอมายังสนามกีฬาจังหวัด ครูปรึกษาและทีมฟุตบอลรีบไปรายงานตัว แต่ทุกคนต่างก็ต้องเสียใจกลับมา เมื่อทางสนามตัดสินสิทธิ์การแข่งขันไปแล้วเพราะมารายงานตัวช้ากว่ากำหนดเวลา จึงทำให้ทุกคนไม่ได้ลงแข่งขันอย่างที่ตั้งใจไว้ และไม่มีใครอยากพูดกับถวิลเลย

แผนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 3

เรื่อง การรักษาคำมั่นสัญญา

เวลา 35 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกผลดีของการรักษาคำมั่นสัญญา และผลเสียของการไม่รักษาคำมั่นสัญญาได้

สื่อการเรียน 1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน

2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น ไม้เท้า หนังสืออ่านเล่น

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ก. ชี้แนะ

ครูสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนเคยสัญญากับใครบ้าง และเมื่อสัญญาแล้วนักเรียนทำตามสัญญาหรือไม่ เพราะเหตุใด

ข. ชี้สอน

1. หาผู้อสาสมัครเพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่าเรื่องนี้ไม่มีตัวละครใครบ้าง

2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน และเตรียมตัวแสดง

3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ฉากที่ 1, 3 จัดโต๊ะ แล้วนำหนังสืออ่านเล่นวางไว้ สมมุติเป็นบ้านของนุติ ส่วนฉากที่ 2, 4 ใช้โต๊ะ เก้าอี้ จัดเป็น 2 แถว สมมุติเป็นชั้นเรียน

4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงนั่งดูและสังเกตการแสดง เช่น

4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร

4.2 สังเกตการพูด การกระทำของตัวละครนั้น ๆ ว่าเหมาะสมและถูกต้องหรือไม่

4.3 ผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์นั้น ๆ

5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับโดยไม่ต้องกังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจ และแสดงให้เต็มความสามารถ" หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดงโดยใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

6. เมื่อการแสดงจบลง ครูจะกล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงดีหรือไม่ดีนะคะ"

6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง

- นักเรียนพอใจในบทบาทที่แสดงหรือไม่ เพราะอะไร
- ในตอนที่นักเรียนแสดงบทบาทนั้น ๆ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง

6.2 ให้ผู้ชมส่งตัวแทนออกมาพูดในหัวข้อที่ให้สังเกต

7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อต่อไปนี้

7.1 ในเหตุการณ์นี้ ถ้านักเรียนเป็นมาลี เมื่อถึงกำหนดคืนหนังสือให้นุติ นักเรียนจะทำอย่างไร

7.2 ถ้านักเรียนเป็นนุติ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อนักขึ้นได้ว่ามาลียังไม่ได้คืนหนังสือ

7.3 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อน ๆ ของนุติ และมาลี ถ้ามาลีมาขอยืมสิ่งของจากนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร

7.4 จากการแสดงนี้เราได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องอะไรบ้าง และนักเรียนคิดว่าจะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

8. ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์ว่าเคยสัญญากับใคร และได้ทำตามสัญญาหรือไม่ เพราะเหตุใด

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ทุกคนควรรักษาคำพูด เพื่อเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจแก่บุคคลรอบข้าง

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงอธิบายถึงผลดีของการรักษาสัญญา และผลเสียจากการไม่รักษาคำมั่นสัญญามาอย่างละ 2 ข้อ ในกระดาษคำตอบนี้
2. นักเรียนจงยกตัวอย่างสถานการณ์การรักษาคำมั่นสัญญาในฐานะนักเรียนที่ดีมาคนละหนึ่งสถานการณ์

สถานการณ์การรักษาคำมั่นสัญญา

ด.ญ.มาลี และ ด.ญ.นุติ เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 2 คน เป็นเพื่อนห้องเรียนเดียวกัน ด.ญ.นุติ มีหนังสือการ์ตูนมากมาย และเธอก็รักหนังสือเหล่านี้มาก

ฉากที่ 1 ที่บ้านของนุติ มาลีได้ไปหานุติที่บ้านซึ่งขณะนั้นนุติกำลังอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่ เมื่อมาลีเห็นนุติมีหนังสือการ์ตูนมากจึงเอ่ยปากขอยืมหนังสือการ์ตูน แล้วสัญญาว่าจะมาคืนวันพุธ

ฉากที่ 2 ที่โรงเรียน เมื่อถึงวันพุธ มาลียังอ่านไม่จบ เมื่อมาลีเจอญาติที่ห้องเรียน มาลียังจะไม่ยอมพูดถึงหนังสือการ์ตูนเลย ซึ่งนุติเองก็ลืม

ฉากที่ 3 ที่บ้านของนุติ เป็นเวลาเย็นวันเสาร์ นุติได้จัดหนังสือเข้าชั้น จึงนึกขึ้นได้ว่า มาลียังไม่ได้คืนหนังสือจึงนึกโมโหในใจ

ฉากที่ 4 เข้าวันจันทร์ที่โรงเรียน นุติ มาโรงเรียนแล้วเดินตามหามาลี พอเจอมาลีนุติก็ทวงทันทีต่อหน้าเพื่อน ๆ พร้อมทั้งต่อว่า "มาลีว่าเป็นคนไม่รักษาสัญญา ยืมของคนอื่นแล้วไม่คืน ต้องรอให้ทวงก่อนจึงคืน ต่อไปฉันคงไม่ให้เธอยืมหนังสืออีกแล้วเพราะถ้าฉันให้เธอยืม แล้วฉันลืม เธอคงไม่คืนฉันแน่" (เพื่อน ๆ ต่างก็พยักหน้าเห็นด้วยกับคำพูดของนุติ) แต่ถ้าเธอมาคืนฉันตั้งแต่วันพุธ แล้วขอยืมต่อฉันยังมีหนังสือการ์ตูนสนุก ๆ ที่จะให้เธอยืมอีกมาก"

- ตัวละคร
1. เพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียน 2 - 3 คน
 2. ด.ญ.นุติ
 3. ด.ญ.มาลี

แผนการสอนแบบวิธีการธรรมดา เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 3

เรื่อง การรักษาคำมั่นสัญญา

เวลา 35 นาที

จุดประสงค์ 1. นักเรียนสามารถบอกผลดีของการรักษาคำมั่นสัญญา และผลเสียของการไม่รักษาคำมั่นสัญญาได้

สื่อการเรียน เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน

กิจกรรมในการเรียนการสอน

ก. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนเคยสัญญากับใครบ้างหรือไม่ และสัญญาแล้วนักเรียนทำตามสัญญาหรือไม่ เพราะเหตุใด

ข. ขั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้นักเรียนฟังจนจบ

2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 วันพุธ มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง

2.2 ทำไมไม่ดีจึงทวงหนังสือจากมาลีต่อหน้าเพื่อน ๆ

3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า "เมื่อบุคคลได้พูดให้คำมั่นที่ดี ให้สัตย์ยืนยงมั่งคั่ง หรือตกลงรับรองจะปฏิบัติภารกิจใดไว้กับผู้ใดอย่างไร กำหนดเวลาไว้เมื่อใด ต้องพยายามรักษาเวลา รักษาคำพูดปฏิบัติให้ตรงตามข้อที่ตกลงกันไว้ พยายามหัดให้เคยชินเป็นนิสัยให้ความเกียรติความน่าเชื่อถือแก่เขาแต่ใจมาขัดขวางมีความตึงมั่นที่จะรักษาคำพูด รักษาเวลาไว้ให้จงได้ โดยพิจารณาให้รู้ว่า การไม่รักษาคำพูดไม่รักษาเวลา ย่อมนำความเสื่อมเสียมาสู่ทั้งแก่ตนและผู้อื่น"

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ทุกคนควรรักษาคำพูด เพื่อเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจแก่บุคคลรอบข้าง

ง. การประเมิน

1. นักเรียนจงอธิบายถึงผลดีของการรักษาสัญญาและผลเสียจากการไม่รักษาคำมั่นสัญญามาอย่างละ 2 ข้อ ในกระดาษคำตอบนี้
2. นักเรียนจงยกตัวอย่างสถานการณ์รักษาคำมั่นสัญญาในฐานะนักเรียนที่ดีมาคนละหนึ่งสถานการณ์

สถานการณ์การรักษาคำมั่นสัญญา

ด.ญ.มาลี และ ด.ญ.นุติ เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 2 คน เป็นเพื่อนห้องเรียนเดียวกัน ด.ญ.นุติ มีหนังสือการ์ตูนมากมาย และเธอก็รักหนังสือเหล่านี้มาก

ตอนเย็นวันจันทร์ ด.ญ.มาลีได้ไปหา นุติที่บ้าน และได้ขอยืมหนังสือการ์ตูนไปอ่าน เป็นจำนวน 5 เล่ม และบอกว่าวันพุธจะมาคืน พอถึงวันพุธ มาลียังอ่านไม่จบ และเห็นว่า นุติไม่ทวง เธอจึงทำเฉย ๆ เวลาผ่านไปจนถึงเย็นวันเสาร์ นุติได้อยู่บ้านจัดหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อยจึงนึกขึ้นได้ว่า มาลียังไม่ได้คืนหนังสือให้เธอ พอถึงเช้าวันจันทร์ เมื่อนุติไปโรงเรียนและเจอมาลี เธอจึงทวงหนังสือจากมาลีต่อหน้าเพื่อน ๆ พร้อมทั้งต่อว่ามาลีว่าไม่รักษาสัญญาต้องรอให้ทวงก่อนแล้วจึงคืน ต่อไปนั้นจะไม่ให้เธอขยืมหนังสืออีกแล้ว เพราะถ้าฉันให้เธอขยืมแล้วฉันลืมเธอก็ไม่ได้คืนฉันแน่ (เพื่อน ๆ ต่างก็พยักหน้าเห็นด้วยกับคำพูดของนุติ) แต่ถ้าเธอนำหนังสือมาคืนฉันตั้งแต่วันพุธ แล้วขอยืมต่อ ฉันยังมีหนังสือการ์ตูนสนุก ๆ ที่จะให้เธอขยืมอีกมาก

แผนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 4

เรื่อง การยอมรับในการกระทำของตน

เวลา 35 นาที

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถยกตัวอย่างสถานการณ์ที่แสดงถึงการยอมรับในการกระทำของตนเองได้

สื่อการเรียนรู้ 1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน

2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น ไม้กวาด ที่ปิดฝุ่น แจกัน

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ก. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนใครที่เคยทำข้าวของของคนอื่นเสียหายบ้าง และยอมรับการกระทำนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ข. ขั้นสอน

1. หาผู้อสาสมัครเพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่าเรื่องนี้มีตัวละครใครบ้าง

2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมตัวแสดง

3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ฉากที่ 1 จัดฉากหน้าชั้นเรียน สมมติเป็นบ้านของคุณป้าละม้าย นำโต๊ะออกมาเรียงติดกัน 3 ตัว แบ่งหน้าชั้นเรียนสมมุติด้านที่ติดหน้าต่างเป็นชั้นบนของบ้าน และด้านที่ติดประตูห้องเรียน สมมติเป็นชั้นล่างของบ้าน และนำแจกันมาวางไว้บนโต๊ะ ซึ่งอยู่กึ่งระหว่างที่เข้าออกของชั้นบนและชั้นล่าง

ฉากที่ 2, 3 จัดฉากเหมือนฉากที่ 1 แต่ไม่มีแจกัน

4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดง ให้นั่งดูและสังเกตการแสดง

- 4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร
 - 4.2 สังเกตการพูด การกระทำของตัวละครนั้น ๆ ว่าเหมาะสม และถูกต้องหรือไม่
 - 4.3 ผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์นั้น ๆ
5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับโดยไม่ต้องกังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจ และแสดงให้เต็มความสามารถ หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดง ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที
6. เมื่อการแสดงจบลง ครูจะกล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงหรือไม่ดีนะคะ"
- 6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง
 - นักเรียนพอใจในบทที่แสดงหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรในขณะแสดง
 - 6.2 ให้ผู้ชมส่งตัวแทนออกมาพูดในหัวข้อที่ให้สังเกต
7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
- 7.1 มีปัญหาอะไรในสถานการณ์นี้ และผู้แสดงได้แก้ปัญหาอย่างไร
 - 7.2 มีวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมอย่างไรอีกบ้าง
 - 7.3 สมมุติถ้านักเรียนเป็น อมรรัตน์ เมื่อถูกทำโทษจะรู้สึกอย่างไร
 - 7.4 สมมุติถ้านักเรียนเป็น ปิยะพร และรู้ว่าอมรรัตน์ ถูกทำโทษ ทั้งที่อมรรัตน์ไม่มีความผิดเลย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
 - 7.5 นักเรียนคิดว่าถ้าปิยะพร ไม่ยอมรับสารภาพกับคุณป้า จะเกิดผลอย่างไร และถ้ายอมรับสารภาพจะเกิดผลอย่างไรบ้าง
 - 7.6 จากการแสดงนี้เราได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องอะไรบ้าง และนักเรียนจะนำความรู้ความเข้าใจนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า เราควรยอมรับผลการกระทำจากการทำหน้าที่ของตนทั้งทางด้านถูกและทางด้านผิด

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงยกตัวอย่างสถานการณ์เกี่ยวกับการทำงานที่นักเรียนเคยทำและผลออกมาไม่ค่อยดี นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตัวเช่นไร

สถานการณ์การยอมรับในการกระทำของตน

คุณป้าละมัย พักอยู่กับหลาน 2 คน คือ ปิยะพร กับ อมรรัตน์ ทั้งสองมีอายุไล่เลี่ยกัน จึงสนิทสนมกันได้ดี

ฉากที่ 1 ตอนเช้าวันหนึ่ง ป้าละมัยจะออกไปธุระ จึงแบ่งให้ ปิยะพร ดูแลทำความสะอาด ชั้นบนให้อมรรัตน์ดูแลทำความสะอาดชั้นล่าง ทั้งสองรับปากอย่างดี เมื่อคุณป้า ออกไป ทั้งสองก็รีบทำงาน เมื่ออมรรัตน์ทำความสะอาดเสร็จจึงลุกเดินเข้า ห้องน้ำ หลังจากนั้นอีกครู่ ปิยะพรก็ทำความสะอาดเสร็จ เดินถือไม้กวาดลงมา จากชั้นบน บังเอิญไม้กวาดไปปิดโดนแจกันของคุณป้าละมัยตกแตก ปิยะพรตกใจ มองซ้ายมองขวาไม่เห็นอมรรัตน์ ปิยะพรจึงรีบเก็บเศษแจกันไปทิ้ง และทำเป็น ไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ฉากที่ 2 คุณป้ากลับมา เห็นบ้านสะอาด จึงเอ่ยปากชมหลานทั้งสองคน แต่พอมองไปที่ หลังตู้ จึงถามว่าแจกันหายไปไหน อมรรัตน์นั่งเงียบเพราะไม่รู้ ปิยะพรนั่งเงียบ เพราะกลัวผิด ป้าจึงพูดว่า ถ้าไม่มีใครรู้หรือยอมรับป้าก็ต้องลงโทษอมรรัตน์ โดยหักค่าขนมเป็นเวลา 10 วัน เพราะถือว่าอมรรัตน์เป็นผู้ดูแลชั้นล่าง

ฉากที่ 3 เมื่อคุณป้าละมัยตัดสินลงโทษอมรรัตน์แล้ว อมรรัตน์ได้หลบไปนั่งร้องไห้เสียใจ ที่ถูกลงโทษโดยไม่มีความผิด ส่วนปิยะพรเมื่อเห็นอมรรัตน์ร้องไห้ เกิดความรู้สึก ละอายใจ จึงเดินเข้าไปหาคุณป้าและสารภาพความจริงกับคุณป้า เมื่อคุณป้ารู้ว่า ปิยะพรไม่ได้ตั้งใจจะทำให้เสียหายจึงงดลงโทษ และให้ปิยะพรไปขอโทษอมรรัตน์ ที่ทำให้เขาถูกตำหนิ

ตัวละคร

1. คุณป้าละมัย
2. อมรรัตน์
3. ปิยะพร

แผนการสอนแบบวิธีการธรรมดาเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 4

<u>เรื่อง</u>	การยอมรับในการกระทำของตน
<u>เวลา</u>	35 นาที
<u>จุดประสงค์</u>	นักเรียนสามารถยกตัวอย่างสถานการณ์ที่แสดงถึงการยอมรับในการกระทำของตนเองได้
<u>สื่อการสอน</u>	เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน

กิจกรรมในการเรียนการสอน

ก. ชี้แนะ

ครูสนทนาซักถามนักเรียน ใครที่เคยทำชั่วของของคนอื่นเสียหายบ้าง และกล้ายอมรับการกระทำนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ข. ชี้สอน

จนจบ

1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้นักเรียนฟัง
2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ใครเป็นคนทำแจกันแตก
 - 2.2 ทำไมคุณป้าละมัยจึงลงโทษอมรรัตน์โดยหักค่าขนมเป็นเวลา 10 วัน
3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า "เมื่อทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องทำ เมื่อทำอย่างเต็มความสามารถแล้ว ผลที่ออกมาจะดีหรือไม่ดีก็ตามเราควรยอมรับผลการกระทำของเรา ซึ่งถ้าผลออกมาไม่ดีเราก็ควรมีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น"
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า เราควรยอมรับผลการกระทำจากการทำหน้าที่ของตนทั้งทางด้านถูก และทางด้านผิด

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนแจกตัวอย่างสถานการณ์เกี่ยวกับการทำงานที่นักเรียนเคยทำ และผลออกมาไม่ค่อยดี นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตัวอย่างไร

สถานการณ์การยอมรับในการกระทำของตน

คุณป้าละมัยเป็นคนโสด ได้รับอุปการะหลานซึ่งไม่มีที่พึ่งไว้ 2 คน คือ ปิยะพร กับ อมรรัตน์ ทั้งสองมีอายุไล่เลี่ยกันจึงสนิทสนมกันได้ดี

เข้าวันหนึ่ง คุณป้าจะไปธุระนอกบ้าน จึงได้มอบหมายให้หลานทั้งสองช่วยกันเก็บกวาด โดยปิยะพรทำบริเวณชั้นบน ส่วนอมรรัตน์ทำบริเวณชั้นล่าง ซึ่งทั้งสองต่างก็ตั้งใจทำงานเป็นอย่างดี เมื่องานจวนจะเสร็จปิยะพรถือไม้กวาดและถังผงเดินลงมาจากข้างบนไปปิดเอาแจกันลายครามของคุณป้าตกลงมาแตก บังเอิญอมรรัตน์กำลังอยู่ในห้องน้ำจึงไม่ได้ยินเสียง ปิยะพรจึงรีบเก็บกวาดเศษแจกันไปทิ้งเพื่อไม่ให้อมรรัตน์ทราบ

คุณป้ากลับมาถึงบ้านก็กล่าวชมที่หลานทั้งสองทำงานเสร็จเรียบร้อย แต่เมื่อคุณป้าสังเกตเห็นว่าแจกันบนหลังตู้หายไปก็ซักถามขึ้น อมรรัตน์นิ่งเงียบเพราะไม่รู้เรื่อง แต่ปิยะพรนิ่งเพราะกลัวความผิด เมื่อไม่มีใครยอมรับคุณป้าก็ตัดสินใจลงโทษอมรรัตน์ โดยหักค่าขนมเป็นเวลา 10 วัน เพราะอมรรัตน์เป็นคนดูแลทำความสะอาดชั้นล่าง

อมรรัตน์นั่งร้องไห้ เสียใจที่ตนถูกลงโทษโดยไม่มีความผิด ส่วนปิยะพรเกิดความละอายใจจึงไปสารภาพความจริงกับคุณป้า เมื่อคุณป้ารู้ว่าปิยะพรไม่ได้ตั้งใจทำให้เสียหายจึงงดลงโทษ และให้ปิยะพรไปขอโทษอมรรัตน์ ที่ทำให้เขาถูกตำหนิ

แผนการสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 5

- เรื่อง การไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตน
- เวลา 35 นาที
- จุดประสงค์ นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางหาผลประโยชน์ส่วนตนในฐานะนักเรียนที่ดีได้
- สื่อการสอน 1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน
2. วัสดุประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สมุด
- การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ
- ก. ชี้แนะ
ครูซักถามนักเรียนว่าใครเคยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ และนักเรียนมีหลักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไรบ้าง
- ข. ขั้นสอน
1. หาผู้อสาสมัครเพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่าเรื่องนี้มีตัวละครใครบ้าง
 2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน และเตรียมตัวแสดง
 3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
จากที่ 1, 2 นำโต๊ะเก้าอี้มาจัดเป็น 2 แถว สมมติเป็นชั้นเรียน
 4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงนั่งดู และสังเกตการแสดง
- 4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร
 - 4.2 สังเกตการพูด การกระทำของตัวละครนั้นว่าเหมาะสมและถูกต้องหรือไม่
5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับโดยไม่ต้อง

กังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจ และแสดงให้เห็น
ความสามารถ" หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดง ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

6. เมื่อการแสดงจบลง ครูจะกล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้
แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึกและความคิดเห็นต่าง ๆ
เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงดีหรือไม่ดีนะคะ"

6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง

- นักเรียนพอใจในบทที่แสดงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ในตอนที่นักเรียนแสดงบทบาทนั้น ๆ นักเรียนมีความรู้สึก
อย่างไรบ้าง

6.2 ให้ผู้ชมส่งตัวแทนออกมาพูดในหัวข้อที่ให้สังเกต

7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อต่อไปนี้

7.1 ในเหตุการณ์นี้ ถ้านักเรียนเป็นมาติน เมื่อสมชายไปเล่นฟุตบอล
นักเรียนจะทำอย่างไร

7.2 ถ้านักเรียนเป็นคุณครูสมศรี นักเรียนจะแต่งตั้งสมชายทำหน้าที่
อื่น ๆ อีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

7.3 นักเรียนคิดว่าการกระทำของสมชายในเหตุการณ์นี้เป็นอย่างไร
และถ้านักเรียนเป็นสมชายในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะทำอย่างไร

7.4 จากการแสดงนี้เราได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องอะไรบ้าง และ
นักเรียนคิดว่านักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงการไม่ใช้อำนาจ
หน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตัว. ถือว่าเป็นการกระทำที่แสดงว่าเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงยกตัวอย่างสถานการณ์การกระทำที่แสดงถึงการไม่ใช้อำนาจ
หน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์แก่ตัวเองในฐานะนักเรียนที่ติดอย่างคร่าว ๆ ในกระดาษคำตอบ
คนละ 1 ตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ด.ช.สมชาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คุณครูสมศรีได้เลือกให้เขาเป็นผู้รวบรวมการบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่ง

ฉากที่ 1 ในห้องเรียน ชั่วโมงสุดท้ายก่อนปล่อยนักเรียนกลับบ้าน คุณครูสมศรีได้สั่งการบ้าน และแต่งตั้งให้สมชายมีหน้าที่รวบรวมการบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่งคุณครูในตอนเช้าของวันพรุ่งนี้ พอหมดชั่วโมง สมชายได้ชวนมานิตไปเล่นฟุตบอล มานิตตอบปฏิเสธว่าไปไม่ได้ วันนี้การบ้านมากกลัวทำไม่เสร็จ สมชายบอกว่า "ไม่ต้องกลัวถ้าทำไม่เสร็จ พรุ่งนี้เรามาลอกคนอื่นได้" มานิต ถาม "แล้วใครจะให้ลอก" สมชายตอบว่า "ไม่เห็นต้องไปเอาของใครมาลอกเลย พรุ่งนี้ตนมีหน้าที่รวบรวมการบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่งคุณครู เราก้ไปเข้า ๆ พอเพื่อนมาส่ง เราก้รีบลอกเดียวเดียวก็เสร็จ" และทั้งสองจึงตกลงกันไปเล่นฟุตบอล

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนเวลาเช้า ทั้งสมชายและมานิต มาโรงเรียนแต่เช้า พอเพื่อน ๆ ทอยเอาการบ้านมาวางไว้ที่โต๊ะสมชาย สมชายและมานิตเริ่มเปิดสมุดการบ้านของเพื่อน โดยลอกจากคนนั้นคัดคนนั้นหน่อย ขณะที่ทั้งสองคนกำลังก้มหน้าก้มตาลอก คุณครูสมศรีได้เดินผ่านมาเห็น จึงแวะเข้าดูว่าทั้งสองคนกำลังทำอะไร เมื่อครูสมศรีรู้ จึงว่าสมชายว่า "ครูมอบหมายให้เธอมีหน้าที่รวบรวมการบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่ง เธอไม่ควรใช้สิทธิ์จากหน้าที่นี้เปิดสมุดการบ้านของเพื่อน ๆ ลอก" เธอจะต้องถูกลงโทษทั้งสองคน คนละ 2 ที

แผนการสอนแบบวิธีการสอนธรรมดา เรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 5

- เรื่อง** การไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตน
- เวลา** 35 นาที
- จุดมุ่งหมาย** นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตนในฐานะนักเรียนที่ดีได้
- สื่อการเรียน** เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน
- กิจกรรมในการเรียนการสอน**
- ก. **ชี้แนะ**
ครูสนทนากับนักเรียนว่าใครเคยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ และนักเรียนมีหลักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไรบ้าง
 - ข. **ชี้สอน**
 1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้นักเรียนฟังจนจบ
 2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 สมชายได้รับแต่งตั้งจากคุณครูสมศรีให้ทำหน้าที่ใด
 - 2.2 สมชาย ชวนมานิดไปไหน
 - 2.3 ทำไมสมชาย และมานิดจึงถูกคุณครูสมศรีลงโทษ
 3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า "ทุกคนที่เกิดมาไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ทุกคนจะต้องมีหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำที่บ้านหรือจะต้องทำที่โรงเรียน หรือได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง ทุกคนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คือ ต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ทำงานให้เต็มความสามารถ ไม่ใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง บุคคลเหล่านั้นจะได้รับเกียรติ และความไว้วางใจจากบุคคลรอบข้าง"
 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการกระทำหน้าที่แสดงถึงการไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตน ถือว่า เป็นการกระทำที่แสดงว่าเป็นผู้มีค้ำวามซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางหาผลประโยชน์ส่วนตนในฐานะนักเรียนที่ดี อย่างคร่าว ๆ ในกระดาษคำตอบ คนละ 1 ตัวอย่าง

สถานการณ์การไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ด.ช.สมชาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คุณครูสมศรีได้เลือกให้เขาเป็นผู้รวบรวมการบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่งคุณครู

ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ด.ช.สมชาย ได้ชวน ด.ช.มานิต ไปเล่นฟุตบอล ตอนแรก ด.ช.มานิต ไม่ยอมไปเพราะวันนี้การบ้านมากกลัวทำไม่เสร็จ ด.ช.สมชายบอกว่า ไม่ต้องกลัว ถ้าทำไม่เสร็จ พรุ่งนี้ไปลอกคนอื่นได้ และของเขาเองก็ยังไม่ได้ทำ ด.ช.มานิตถามว่าแล้วใครจะให้ลอก ด.ช.สมชายตอบว่าไม่เห็นต้องไปเอาของใครมาลอกเลย เพราะพรุ่งนี้ตนมีหน้าที่รวบรวมการบ้านไปส่งคุณครูเราก็ไปเข้า ๆ พอเพื่อนคนอื่นมาส่ง และทั้งสองจึงตกลงกันไปเล่นฟุตบอล

ตอนเช้า ทั้ง ด.ช.สมชาย และ ด.ช.มานิต มาโรงเรียน พอเพื่อนทยอยเอากการบ้านมาวางไว้ที่โต๊ะ ด.ช.สมชาย ด.ช.มานิต เริ่มเปิดสมุดการบ้านของเพื่อน โดยลอกจากคนนี้นิดคนนั้นหน่อย เพื่อคุณครูจะได้ไม่รู้ ขณะที่ทั้งสองคนกำลังก้มหน้าก้มตาลอก คุณครูสมศรี ได้เดินผ่านมาเห็น จึงเข้ามาดูว่าทั้งสองคนกำลังทำอะไร เมื่อรู้ คุณครูสมศรีจึงว่าสมชายว่า ครูมอบหมายให้เธอมีหน้าที่รวบรวมการบ้านของเพื่อน ๆ ไปส่ง เธอไม่ควรใช้สิทธิ์จากหน้าที่นี้เปิดสมุดการบ้านของเพื่อนลอก คุณครูสมศรีจึงลงโทษสมชาย และมานิต ด้วยการตีคนละ 2 ที

แผนการสอน โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 6

<u>เรื่อง</u>	การไม่เอาเปรียบผู้อื่น
<u>เวลา</u>	35 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนได้เข้าใจความรู้สึกของผู้ที่ถูกเอาเปรียบ 2. นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเอาเปรียบผู้อื่น 3. นักเรียนสามารถบอกผลดีจากการไม่เอาเปรียบผู้อื่น และผลเสียจากการเอาเปรียบผู้อื่น

สื่อการเรียน

1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการสอน เช่น สลิปกระดาษ ปลา หอยแครง (ของปลอม)

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ก. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่าใครมีอาชีพค้าขายบ้าง มีวิธีค้าขายอย่างไร

ข. ขั้นสอน

1. หาผู้อาสาสมัครเพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่าเรื่องนี้มีตัวละคร

ใครบ้าง

2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน ให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและ

เตรียมตัวแสดง

3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ฉากที่ 1, 2 ใช้หน้าชั้นเรียน

นำโต๊ะไปเรียงติดกัน 3 ตัว สมมติให้เป็นร้านค้าของเด็กหญิงดวงดาว และเด็กหญิงชงโค

4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดง ให้นั่งดูและสังเกต

การแสดง เช่น

- 4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร

- 4.2 สิ่งเกิดการพูด การกระทำของตัวละครนั้น ๆ ว่าเหมาะสม และถูกต้องหรือไม่
- 4.3 ผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์นั้น ๆ
5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับโดยไม่ต้องกังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจ และแสดงให้เต็มความสามารถ" หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดง โดยใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที
6. เมื่อการแสดงจบลง ครูจะกล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงดีหรือแสดงไม่ดีนะคะ"
- 6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง
- นักเรียนพอใจในบทที่แสดงหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ในตอนที่นักเรียนแสดงบทบาทนั้น ๆ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร
7. ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันอภิปราย และสรุปในหัวข้อต่อไปนี้
- 7.1 ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงชงโค ในเหตุการณ์นี้นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร
- 7.2 ถ้านักเรียนเป็นคนซื้อเมื่อมาซื้อของจากร้านเด็กหญิงชงโค นักเรียนจะทำอย่างไรเมื่อรู้ว่าถูกเด็กหญิงชงโคหลอก
- 7.3 นักเรียนคิดว่ากิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไรกับเราบ้าง และนักเรียนคิดว่าจะนำข้อคิดที่ได้นี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
8. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่นักเรียนเคยเอาเปรียบผู้อื่น หรือเสียเปรียบผู้อื่น โดยบอกด้วยว่าในเหตุการณ์นั้น ๆ นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- ค. ขั้นสรุป
- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงโทษของการเอาเปรียบผู้อื่น
- ง. การประเมินผล
1. นักเรียนจงอธิบายความรู้สึกของผู้ถูกเอาเปรียบ มาสัก 2 ข้อ
 2. ในเหตุการณ์นี้ พฤติกรรมใดบ้างเป็นพฤติกรรมการเอาเปรียบผู้อื่น

3. นักเรียนจงอธิบายถึง ผลดีจากการไม่เอาเปรียบผู้อื่น และผลเสียจากการเอาเปรียบผู้อื่น มาอย่างละ 2 ข้อ

สถานการณ์ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ด.ญ. ชงโค และ ด.ญ. ดวงดาว ชายของอยู่ร้านติดกัน ด.ญ.ชงโค ชายปลาและ
หอยแครง ส่วน ด.ญ. ดวงดาวชายผักผลไม้

ฉากที่ 1 วันหนึ่งขณะที่ทั้งสองคนนั่งขายของอยู่ มีหญิงวัยกลางคนเข้ามาซื้อสับปะรดจากร้าน ด.ญ.ดวงดาว หญิงกลางคนถามว่า "สับปะรดเปรี้ยวหรือหวานจ๊ะ" ด.ญ.ดวงดาวก็ตอบว่า "วันนี้สับปะรดออกรสเปรี้ยวหน่อยค่ะ" หญิงกลางคนบอกว่า "งั้นยังไม่ซื้อละนะ อยากได้หวาน ๆ แต่เจ้านี่ชื่อสัตย์ดี วันหลังจะมาอุดหนุนใหม่ละ" แล้วหญิงกลางคนก็หันกลับไปถามร้าน ด.ญ.ชงโค ว่า "หอยแครงขนาดใหญ่ที่กิโลละเท่าไร" ด.ญ.ชงโคตอบว่า "15 บาท" หญิงกลางคนถามต่อว่า "ขนาดกลางล่ะ เท่าไหร่ แล้วปลานี้สดไหม" ด.ญ.ชงโค รีบบอกว่า "12 บาท แล้วปลาก็เพิ่งซื้อมาสด ๆ" หญิงกลางคนจึงซื้อปลา 1 ตัว และหอยแครงขนาดใหญ่ 1 กิโล พอ ด.ญ.ชงโคซึ่งให้เสร็จหญิงกลางคนรู้สึกว่าการซื้อหอยแครงหนึ่งกิโลจะน้อยไปจึงซื้อเพิ่มอีกหนึ่งกิโลกรัม

พอหญิงกลางคนจากไป ด.ญ.ชงโคก็หัวเราะเยาะ ด.ญ.ดวงดาว และพูดว่า "ดวงดาวเธอที่ช่างโง่งม น่าจะโกหกกว่าสับปะรดหวานจะได้ขายได้ สู้ฉันไม่ได้ ปลาฉันไม่สดก็บอกว่าสด หอยแครงขนาดใหญ่ก็เอาหอยขนาดกลางมาปนไว้ แล้วก็ขายราคาขนาดใหญ่ แถมตาชั่งฉันมันเดินหน้า 1 กิโลนิดเดียว ผู้หญิงคนนั้นจึงซื้อ 2 กิโล ฉันได้กำไรไม่รู้กี่ต่อ เธอไม่ไหวจริง ๆ ไม่รู้จักมีเล่ห์เหลี่ยมซะบ้างเลย แล้วจะมาเป็นแม่ค้า" ดวงดาวจึงตอบไปว่า "เอาเถอะ ฉันจะเป็นแม่ค้าอย่างที่ฉันเป็นนี่ละ ฉันยอมโง่ ดีกว่าฉลาดเอาเปรียบคนอื่นอย่างเธอ ฉันจะเตือนเธอเอาไว้ เธอหลอกหลวงเอาเปรียบลูกค้ามาก ๆ วันหลังจะไม่มีคนมาซื้อเธออีก หรือเธออาจจะถูกจับก็ได้" แต่ ด.ญ.ก็ได้แต่หัวเราะ ไม่ยอมเชื่อฟัง

ฉากที่ 2 วันรุ่งขึ้น หญิงกลางคน ๆ นั้นก็กลับมาต่อว่า ด.ญ.ชงโค ด้วยความโกรธ ที่โกหกเรื่องปลาสด และปนหอยขนาดใหญ่กับขนาดกลาง รวมทั้งเรื่องโกงตาชั่งด้วย

พวกชาวบ้านที่เคยถูกลอกด้วยก็พยักหน้า และเข้ามาช่วยอุดหนุนของในร้านของ
ค.ญ.ดวงดาว เพราะเชื่อถือไว้วางใจได้ ซึ่งร้านของ ค.ญ.ชงโคไม่มีใครเข้าไปซื้อของเลย

ตัวละคร

1. ค.ญ.ชงโค
2. ค.ญ.ดวงดาว
3. หญิงวัยกลางคน
4. ชาวบ้าน 2-3 คน

แผนการสอนแบบวิธีการธรรมดาเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 6

เรื่อง การไม่เอาเปรียบผู้อื่น

เวลา 35 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. นักเรียนได้เข้าใจความรู้สึกของผู้ที่ถูกเอาเปรียบ
 2. นักเรียนสามารถจำแนกได้ว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเอาเปรียบผู้อื่น
 3. นักเรียนสามารถบอกผลดีจากการไม่เอาเปรียบผู้อื่น และผลเสียจากการเอาเปรียบผู้อื่น

สื่อการเรียน เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน

กิจกรรมในการเรียนการสอน

ก. ชี้แนะ

ครูสนทนากับนักเรียนว่าใครมีอาชีพค้าขายบ้าง มีวิธีค้าขายอย่างไร

ข. ชั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้นักเรียนฟังจนจบ
2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ทำไมหญิงกลางคนจึงกลับมาต่อว่าเด็กหญิงชงโค
 - 2.2 ผลที่เด็กหญิงชงโคได้รับจากการกระทำของเธอ คืออะไร
3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟัง "มนุษย์เราจะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้

เราต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ก็ย่อมต้องมีศิลปะในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งสิ่งหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์เราอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี ก็คือ ต้องมีความจริงใจต่อกัน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ตัวอย่างเช่น พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของ ขายของให้ไม่ครบตามต้องการ เช่น ไม่ตรงลิตรบ้าง ไม่ครบกิโลกรัมบ้าง ไม่มีคุณภาพที่ต้องการบ้าง เป็นต้น ซึ่งการเอาเปรียบบุคคลอื่นไม่ได้ให้คุณเลย ในด้านตัวผู้กระทำแม้จะได้ประโยชน์ แต่ก็ดูจะเป็นประโยชน์ที่ร้อน เกรงว่าคนอื่นจะจับได้ในด้านตัวผู้ที่ถูกเอาเปรียบ เมื่อรู้ว่าถูกเอาเปรียบก็จะเกิดความเจ็บแค้น และหาวิธีแก้แค้นเรื่องจึงไม่จบสิ้น สังคมก็จะไม่มีความสุข"

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าสังคมจะมีความสุขได้ถ้าทุกคนไม่เอาเปรียบ

ซึ่งกันและกัน

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงอธิบายความรู้สึกของผู้ที่ถูกเอาเปรียบมาสัก 2 ข้อ

2. ในเหตุการณ์นี้ พฤติกรรมใดบ้างเป็นพฤติกรรมการเอาเปรียบผู้อื่น

3. นักเรียนจงอธิบายถึงผลดีจากการไม่เอาเปรียบผู้อื่น และผลเสียจาก

การเอาเปรียบผู้อื่น มาอย่างละ 2 ข้อ

สถานการณ์ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ด.ญ. ชงโค และ ด.ญ. ดวงดาว ชายของอยู่ร้านติดกัน ด.ญ. ชงโค ขายปลาและ
หอย ส่วน ด.ญ. ดวงดาวขายผักผลไม้

วันหนึ่งขณะที่ทั้งสองคนนั่งขายของอยู่ มีหญิงวัยกลางคนเข้ามาซื้อสับปะรดจากร้าน
ด.ญ. ดวงดาว หญิงกลางคนถามว่า "สับปะรดเปรี้ยวหรือหวานจ๊ะ" ด.ญ. ดวงดาวก็ตอบว่า
"วันนี้สับปะรดออกรสเปรี้ยวหน่อยค่ะ" หญิงกลางคนบอกว่า "จ้ะยังไม่ซื้อละนะ อยากได้หวาน ๆ
แต่เจ้านี่ชื่อสัตย์ดี วันหลังจะมาอุดหนุนใหม่ละ" แล้วหญิงกลางคนก็หันกลับไปถามร้าน ด.ญ. ชงโค
ว่า "หอยแครงขนาดใหญ่กี่กิโลละเท่าไร" ด.ญ. ชงโคตอบว่า "15 บาท" หญิงกลางคนถามต่อ
ว่า "ขนาดกลางละ เท่าไหร่ แล้วปลานี้สดไหม" ด.ญ. ชงโค รีบบอกว่า "12 บาท แล้วปลาก็
เพิ่งซื้อมาสด ๆ" หญิงกลางคนจึงซื้อปลา 1 ตัว และหอยแครงขนาดใหญ่ 1 กิโล พอ ด.ญ.
ชงโคซึ่งให้เสร็จหญิงกลางคนรู้สึกว่ายหอยแครงหนึ่งกิโลจะน้อยไปจึงซื้อเพิ่มอีกหนึ่งกิโลกรัม

พอหญิงกลางคนจากไป ด.ญ. ชงโคก็หัวเราะเยาะ ด.ญ. ดวงดาว และพูดว่า
"ดวงดาวเธอที่ช่างโง่งง น่าจะโกหกว่าสับปะรดหวานจะได้ขายได้ล้นมือไม่ได้ ปลานันไม่สด
ก็บอกว่าสด หอยแครงขนาดใหญ่ก็เอาหอยขนาดกลางมาปนไว้ แล้วก็ขายราคาขนาดใหญ่
แถมตาซึ่งฉันมันเดินหน้า 1 กิโลนิดเดียวผู้หญิงคนนั้นจึงซื้อ 2 กิโล ฉันได้กำไรไม่รู้กี่ต่อ เธอ
ไม่ไหวจริง ๆ ไม่รู้จักมีเล่ห์เหลี่ยมซะบ้างแล้ว แล้วจะมาเป็นแม่ค้า" ดวงดาวจึงตอบไปว่า
"เอาเถอะฉันจะเป็นแม่ค้าอย่างที่ฉันเป็นนี่ละ ฉันยอมโง่ ดีกว่าฉลาดเอาเปรียบคนอื่นอย่างเธอ
ฉันจะเตือนเธอเอาไว้ เธอหลอกหลวงเอาเปรียบลูกค้ามาก ๆ วันหลังจะไม่มีคนมาซื้อเธออีก
หรือเธออาจจะถูกจับก็ได้" แต่ ด.ญ. ชงโค ก็ได้แต่หัวเราะ ไม่ยอมเชื่อฟัง

วันรุ่งขึ้น หญิงกลางคน ๆ นั้นก็กลับมาต่อว่า ด.ญ. ชงโค ด้วยความโกรธ ที่โกหก
เรื่องปลาสด และปนหอยขนาดใหญ่กับขนาดกลาง รวมทั้งเรื่องโกงตาซึ่งด้วยพวกชาวบ้านที่เคย
ถูกหลอกด้วยก็พยักหน้า และเข้ามาช่วยอุดหนุนของในร้านของ ด.ญ. ดวงดาว เพราะเชื่อถือ
ไว้วางใจได้ ซึ่งร้านของ ด.ญ. ชงโค ไม่มีใครเข้าไปซื้อของเลย

หลังจากนั้น ก็ไม่ค่อยมีใครมาซื้อของร้าน ด.ญ. ชงโค เพราะโกรธที่เคยหลอกหลวง
เขาไว้ และไม่ไว้วางใจ ส่วนร้าน ด.ญ. ดวงดาว กลับมีลูกค้าประจำมาอุดหนุนมากมาย เพราะ
เชื่อถือไว้วางใจได้

แผนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ชื่อสัตว์

แผนการสอนครั้งที่ 7

<u>เรื่อง</u>	การไม่กล่าวเท็จ
<u>เวลา</u>	35 นาที
<u>จุดประสงค์</u>	1. นักเรียนสามารถบอกถึงโทษของการพูดเท็จ และประโยชน์ของการพูดความจริงได้
<u>สื่อการเรียน</u>	1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น กระดาษดำ หน้ากากหมาป่า ป้ายเขียนคำว่า "แพะ"

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ก. ชี้แนะ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าเคยโกหกหรือไม่ ในเหตุการณ์ใด เพราะเหตุใด และครูบอกว่านักเรียนจะเข้าใจโทษของการพูดเท็จมากยิ่งขึ้นหลังจากได้ดูการแสดงบทบาทสมมติแล้ว

ข. ชี้สอน

1. หาผู้อสาสมัคร เพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่าเรื่องนี้ไม่มีตัวละครใครบ้าง
2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน และเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ใช้ฉากหน้าชั้นเรียนโดยวาดภาพภูเขาที่กระดาษดำ สมมติให้หน้าชั้นเรียนนั้นเป็นเชิงเขา และทำป้ายหมาป่า และแพะให้แก่ผู้แสดง
4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงนั่งดูและสังเกตการแสดง เช่น

4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร

4.2 สังเกตการพูด การกระทำของตัวละครนั้น ๆ ว่าเหมาะสมและถูกต้องหรือไม่

4.3 ผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์นั้น ๆ

5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับโดยไม่ต้องกังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจ และแสดงให้เต็มความสามารถ" หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดง ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

6. เมื่อการแสดงจบลง ครูจะกล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงดีหรือแสดงไม่ดีนะคะ"

6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง

- นักเรียนพอใจในบทที่แสดงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ในตอนที่นักเรียนแสดงบทบาทนั้น ๆ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง

6.2 ให้ผู้ชมส่งตัวแทนออกมาพูดในหัวข้อที่ให้สังเกต

7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- 7.1 นักเรียนคิดว่าเด็กชายเปียปฏิบัติตนถูกต้องหรือไม่อย่างไร
- 7.2 ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายเปีย นักเรียนจะปฏิบัติเช่นนี้หรือไม่อย่างไร
- 7.3 ภายหลังจากที่แพะของเด็กชายเปียถูกกัดตายแล้ว นักเรียนคิดว่าเด็กชายเปียจะประพฤติดังต่อไปนี้
- 7.4 กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไรกับเราบ้าง และนักเรียนคิดว่าจะนำข้อคิดนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

8. ครูให้นักเรียนที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพูดเท็จ และพูดความจริงออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังถึงผลที่ได้รับจากการพูดเท็จและพูดความจริง

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับโทษของการพูดเท็จ และประโยชน์ของการพูดความจริง

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงอธิบายถึงโทษของการพูดเท็จ และประโยชน์ของการพูดความจริงมาอย่างละ 3 ข้อ

สถานการณ์การไม่กล่าวคำเท็จ

ด.ช.เป็ย เป็นเด็กชนบท เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พ่อแม่ของ ด.ช.เป็ยมีอาชีพ เลี้ยงแพะ ดังนั้น วันเสาร์ วันอาทิตย์ ด.ช.เป็ยจึงมีหน้าที่นำฝูงแพะออกไปกินหญ้าที่เชิงเขา

ฉากที่ 1 วันหนึ่ง ด.ช.เป็ยได้นำฝูงแพะของเขาไปกินหญ้าที่เชิงเขา ซึ่งบริเวณใกล้ ๆ ที่ ฝูงแพะกินหญ้าอยู่นั้น มีชาวบ้านกำลังซุดดิน พรวนดินอยู่ 4-5 คน ด.ช. เป็ยซึ่ง นั่งว่างมานานจึงเกิดความคิดว่าจะทำอะไรให้สนุกดี จึงร้องตะโกน "ช่วยด้วย ช่วยด้วย หม่าป้ากำลังมา ชาวบ้านเหล่านั้นได้ยิน จึงรีบวิ่งมาดู แต่เห็นฝูงแพะ กินหญ้า และ ด.ช.เป็ยนั่งอยู่เฉย ๆ ชาวบ้านโมโหมาก หลังจากที่ชาวบ้านเดิน กลับไป ด.ช. เป็ยหัวเราะชอบใจ

ฉากที่ 2 วันรุ่งขึ้น ด.ช.เป็ย ได้นำฝูงแพะมากินหญ้าใกล้ ๆ กับที่ชาวบ้านทำงานอีก เช่นเคย หลังจากที่เขานั่งเล่นได้สักพัก เขาเห็นหม่าป้ามาทางเชิงเขา ตรงมาที่ฝูงแพะของเขา ด.ช.เป็ย ได้ร้องตะโกนขอความช่วยเหลือ ชาวบ้าน ได้ยิน ต่างก็ทำงานต่อ เพราะคิดว่า ด.ช.เป็ยโกหก จึงต่างคนต่างทำงาน หม่าป้าจึงตรงเข้ากัดแพะของ ด.ช.เป็ยตายไป 2 ตัว แล้ววิ่งหนีเข้าป่าไป

ตัวละคร

1. ด.ช.เป็ย
2. ผู้แสดงเป็น หม่าป้า 1 คน
3. ผู้แสดงเป็น แพะ 3-4 คน
4. ชาวบ้าน 4-5 คน

แผนการสอนแบบวิธีการธรรมดา เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 7

เรื่อง การไม่กล่าวคำเท็จ

เวลา 35 นาที

จุดประสงค์ 1. นักเรียนสามารถบอกถึงโทษของการพูดเท็จและประโยชน์ของการพูดความจริงได้

กิจกรรมในการเรียนการสอน

ก. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าเคยโกหกหรือไม่ ในสถานการณ์ใด เพราะเหตุใด และครูบอกว่า "นักเรียนจะเข้าใจถึงโทษของการพูดเท็จได้มากขึ้น หลังจากได้ฟังเรื่องที่ครูจะเล่าให้ฟัง"

ข. ขั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน ให้นักเรียนฟังจนจบ

2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 เด็กชายเปียพาฝูงแพะไปเลี้ยงที่ไหน

2.2 ทำไมชาวบ้านจึงไม่มาช่วย เมื่อได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือจากเด็กชายเปีย

2.3 แพะของเด็กชายเปียตายเพราะอะไร

3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า "มีการกล่าวกันว่า คนเราถ้าจะดูว่าได้รับการอบรม ชดเชลามากน้อยเพียงใดหรือไม่นั้น ให้ดูที่วาจา คำกล่าวนี้ถ้าจะจริง เพราะถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า วาจาที่แสดงออกได้ง่ายกว่ากริยาท่าทาง ฉะนั้นการอบรมชดเชลาก็มุ่งกระทำในเรื่องวาจาก่อนเป็นเบื้องแรก ถ้าวาจาดีแล้วกริยาก็ย่อมจะดีตาม ดังนั้นวาจาจึงเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นนิสัยของเจ้าของวาจานั้น ๆ และการแสดงความซื่อสัตย์ก็สามารถแสดงออกได้ทางวาจา เช่น การไม่พูดคำหยาบ พูดแต่ถ้อยคำที่สุภาพอ่อนหวาน ไม่พูดส่อเสียดหรือยุยงให้เกิดแตกความสามัคคี ไม่พูดนินทาว่าร้าย ไม่พูดปด ควรพูดแต่ความจริง"

การไม่พูดเท็จ หมายถึง การพูดแต่เรื่องที่เป็นจริงด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้ผู้ฟังไม่เกิดความเดือดร้อนเสียหาย ผู้พูดความจริงย่อมเป็นที่เชื่อถือของผู้อื่น ส่วนผู้พูดปิดย่อมไม่มีใครเชื่อถือ และเป็นการทำลายประโยชน์ของตนและผู้อื่น

อนึ่ง เรื่องจริงนั้น ไม่ใช่ว่าจะพูดได้เสมอไป ผู้พูดควรยึดหลักในการพูด ดังนี้

1. เรื่องนั้นต้องเป็นเรื่องจริง
2. เรื่องจริงนั้นต้องเป็นประโยชน์
3. ผู้พูดต้องรู้จักกาลเทศะ
4. ผู้พูดต้องพูดด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนโยน
5. ผู้พูดต้องพูดด้วยความหวังดี

ดังนั้นขอให้นักเรียนทั้งหลายพึงพูดแต่ในสิ่งที่ดีงาม สิ่งใดที่คิดว่าเป็นสิ่งไม่ดีขออย่าได้พูด

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงประโยชน์และหลักของการพูดความจริง และโทษของการพูดเท็จ

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงอธิบายถึงโทษของการพูดเท็จ และประโยชน์ของการพูดความจริง มาอย่างละ 3 ข้อ ในกระดาษคำตอบนี้

สถานการณ์ไม่กล่าวคำเท็จ

ด.ช.เบ็ญ เป็นเด็กชนบท เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พ่อแม่ของ ด.ช.เบ็ญ มีอาชีพเลี้ยงแพะ ดังนั้นวันเสาร์ วันอาทิตย์ ด.ช.เบ็ญ จึงมีหน้าที่นำฝูงแพะออกไปกินหญ้าที่เชิงเขา

วันหนึ่ง ด.ช.เบ็ญ ได้นำฝูงแพะของเขาไปกินหญ้าที่เชิงเขา ซึ่งบริเวณใกล้ ๆ ที่ฝูงแพะกินหญ้าอยู่นั้น มีชาวบ้านกำลังซุดดิน พรวนดินอยู่ 4-5 คน ด.ช.เบ็ญ ซึ่งนั่งว่างมานาน จึงเกิดความคิดว่าจะทำอะไรให้สนุกดี จึงร้องตะโกน "ช่วยด้วย ช่วยด้วย หม่าป้ากำลังมา" ชาวบ้านเหล่านั้นได้ยิน จึงรีบวิ่งมาดู แต่เห็นฝูงแพะกินหญ้า และ ด.ช.เบ็ญ นั่งอยู่เฉย ๆ ชาวบ้านโมโหมาก หลังจากที่ชาวบ้านเดินกลับไป ด.ช.เบ็ญ หัวเราะชอบใจ

วันรุ่งขึ้น ด.ช.เบ็ญ ได้นำฝูงแพะมากินหญ้าใกล้ ๆ กับที่ชาวบ้านทำงานอีกเช่นเคย หลังจากที่เขานั่งเล่นได้สักพัก เขาเห็นหม่าป้ามาทางเชิงเขา ตรงมาที่ฝูงแพะของเขา ด.ช.เบ็ญ ได้ร้องตะโกนขอความช่วยเหลือ "ช่วยด้วย ช่วยด้วย หม่าป้ากำลังมา" ชาวบ้านได้ยิน แต่ไม่ได้สนใจ คิดว่า ด.ช.เบ็ญ โกหก หม่าป้าจึงตรงเข้ากีดแพะของ ด.ช.เบ็ญ ตายไป 2 ตัว แล้ววิ่งหนีเข้าไป

แผนการสอน โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 8

- เรื่อง การไม่ทุจริต
- เวลา 35 นาที
- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถบอกโทษของการทุจริตในห้องสอบได้
 2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตัวที่ไม่ทุจริตในห้องสอบได้
- สื่อการเรียน
1. เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ สมุด ดินสอ
- การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ
- ก. ขั้นนำ
- ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าในการสอบที่จะมีขึ้น นักเรียนมีการปฏิบัติตัวอย่างไรบ้าง
- ข. ขั้นสอน
1. หาผู้อสาสมัคร เพื่อเตรียมตัวแสดง โดยครูจะบอกว่า เรื่องนี้มีตัวละครใครบ้าง
 2. แจกเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน และเตรียมตัวแสดง
 3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยใช้ฉากหน้าชั้นเรียน นำโต๊ะเก้าอี้ มาจัดเป็นแถว ๆ ละ 2 ชุด สมมติเป็นห้องสอบ
 4. จัดเตรียมตัวผู้ชม โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงนั่งดูและสังเกตการแสดง เช่น
 - 4.1 สังเกตนิสัยของตัวละครว่าเป็นอย่างไร
 - 4.2 สังเกตการพูด การกระทำของตัวละครนั้น ๆ ว่าเหมาะสมและถูกต้องหรือไม่
 - 4.3 ผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในเหตุการณ์นั้น
 5. เมื่อผู้แสดงพร้อม ครูจะบอกกับผู้แสดงว่า "การแสดงที่นักเรียนจะแสดงต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และคำพูดให้สมบทบาทที่ได้รับ โดยไม่ต้อง

กังวลในเรื่องที่กลัวว่าจะแสดงผิด ขอให้นักเรียนแสดงด้วยความสบายใจและแสดงให้เห็นความสามารถ" หลังจากนั้นจึงเริ่มการแสดง ใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

6. เมื่อการแสดงจบลง ครูก็กล่าวว่า "นักเรียนคะ การแสดงยุติลงแค่นี้แล้วค่ะ ต่อไปเราจะอภิปรายถึงสิ่งต่าง ๆ จากการแสดงทั้งความรู้สึกและความคิดเห็นต่าง ๆ เราจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ว่าใครแสดงดี หรือแสดงไม่ดีนะคะ"

6.1 ครูสัมภาษณ์ผู้แสดง

- นักเรียนพอใจในบทที่แสดงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ในตอนที่นักเรียนแสดงบทบาทนั้น ๆ มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง

6.2 ให้ผู้ชมส่งตัวแทนออกมาพูดในหัวข้อที่ให้สังเกต

7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย และสรุปในหัวข้อต่อไปนี้

- 7.1 ถ้านักเรียนเป็นดวง ในเหตุการณ์นี้ เมื่อดาวเดือนให้อ่านหนังสือ นักเรียนจะทำอย่างไร
- 7.2 ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไรกับคำขอร้องของดวง
- 7.3 ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับผลที่ได้รับ
- 7.4 ถ้านักเรียนเป็นสาธิต และได้เห็นการกระทำระหว่างสมศักดิ์และดวง นักเรียนจะทำอย่างไร
- 7.5 จากการแสดงนี้เราได้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องอะไรบ้าง และนักเรียนคิดว่าจะนำความรู้ความเข้าใจนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า บุคคลควรมีการปฏิบัติตัวที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจงอธิบายถึงโทษของการทุจริตในห้องสอบมาคนละ 2 ข้อ
2. นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร ถ้านักเรียนกำลังทำข้อสอบไม่ได้

สถานการณ์จรรยาบรรณ

ด.ญ.ดาว เป็นพี่สาวของ ด.ช.ด่าง ซึ่ง ด.ช.ด่าง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้องเดียวกับ ด.ช.สมศักดิ์ และ ด.ช.สาธิต ด.ช.สมศักดิ์ เป็นคนขยันและเรียนเก่ง ส่วน ด.ช.ด่าง เป็นเด็กเกียจคร้าน ไม่ตั้งใจเรียน

ฉากที่ 1 ที่บ้าน ด่างกำลังนั่งเล่นเกมอยู่ ดาวซึ่งกำลังอ่านหนังสืออยู่เห็นว่าด่างเล่นเกม นานแล้ว จึงเตือนด่างให้ลุกไปอ่านหนังสือ อีก 5 วัน ก็จะสอบแล้ว แต่ด่างได้ยิน แล้วก็ทำเฉย ยังคงเล่นเกมต่อไป

ฉากที่ 2 ที่โรงเรียน อีก 5 วันต่อมา เป็นวันสอบ ด่างมาโรงเรียนแต่เช้าและขอนั่งใกล้ สมศักดิ์ สมศักดิ์เห็นด่างเป็นเพื่อนสนิทจึงยอมให้ที่นั่งใกล้ พอดีกับเสียงระฆังดังขึ้น ด่างและสมศักดิ์จึงเลือกนั่งใกล้กัน ในขณะที่ทำข้อสอบด่างจะขอลอกคำตอบจาก สมศักดิ์เสมอ ขณะที่ครูเฉลย ส่วนสาธิตเห็นเช่นนั้นจึงขอลอกบ้าง เพราะตนกำลัง ทำไม่ได้ ขณะที่ด่างและสาธิตกำลังลอกคำตอบจากสมศักดิ์อยู่นั้น คุณครูหันมาเห็น เข้า จึงเดินมากาฬัวกระดาศ เป็นอันว่า ทั้งด่าง สมศักดิ์ และสาธิต สอบตกใน วิชานั้น

ตัวละคร

1. คุณครู
2. ด.ญ.ดาว
3. ด.ช.ด่าง
4. ด.ช.สมศักดิ์
5. ด.ช.สาธิต
6. เพื่อนร่วมห้องสอบ 3 คน

แผนการสอนด้วยวิธีการธรรมดาเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 8

เรื่อง การไม่ทุจริต

เวลา 35 นาที

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถบอกโทษของการทุจริตในห้องสอบได้
 2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตัวที่จะไม่ทุจริตในห้องสอบได้

สื่อการเรียนรู้ เอกสารสถานการณ์ประกอบการสอน

กิจกรรมในการเรียนการสอน

ก. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าในการสอบที่จะมีขึ้น นักเรียนมีการเตรียมตัวอย่างไร

ข. ขั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่องจากเอกสารสถานการณ์ประกอบการสอนให้นักเรียนฟังจนจบ
2. ครูซักถามนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ดำรง ปฏิบัติตามคำเตือนของดาวหรือไม่ เพราะอะไร
 - 2.2 ถึงเวลาสอบ ดำรงทำอย่างไร
 - 2.3 ผลที่ดำรง สมศักดิ์ และสาธิตได้รับคืออะไร จากสาเหตุใด
3. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า "ในการสอบแต่ละครั้ง นักเรียนควรมีการเตรียมตัวอย่างดี ถ้านักเรียนจะมาหวังทุจริตในการสอบ ผลถ้าถูกจับได้ นักเรียนก็จะสอบตกในวิชานั้น และถ้านักเรียนทุจริตในขณะที่ครูเผลอ นักเรียนอาจจะสอบผ่านวิชานั้น แต่นักเรียนจะไม่มีคามภูมิใจเลย ดังนั้นในฐานะนักเรียนที่ดี นักเรียนควรหัดประพฤติปฏิบัติตัวที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น โดยมี การเตรียมตัวสอบ ผลที่นักเรียนจะได้รับ คือ การสอบผ่านและได้รับความไว้วางใจจากคุณครูทุกท่าน"
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน

ค. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า บุคคลควรมีการปฏิบัติตัวที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

ง. การประเมินผล

1. นักเรียนจะอธิบายถึงโทษของการทุจริตในห้องสอบมาคนละ 2 ข้อ
2. นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไรถ้านักเรียนกำลังทำข้อสอบไม่ได้

สถานการณ์ทุจริต

ค.ญ.ดาว เป็นพี่สาวของ ค.ช.ด่าง ซึ่ง ค.ช.ด่าง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้องเดียวกับ ค.ช.สมศักดิ์ และ ค.ช.สาธิต ค.ช.สมศักดิ์ เป็นคนขยันและเรียนเก่ง ส่วน ค.ช.ด่าง เป็นเด็กเกียจคร้านไม่ตั้งใจเรียน

ในตอนหัวค่ำวันหนึ่ง ค.ญ.ดาว ได้เตือนให้ด่างอ่านหนังสือ เพราะอีก 5 วันจะถึงวันสอบแล้ว แต่ด่างไม่สนใจคำเตือนของดาวเลย

พอถึงวันสอบ ด่างจะรีบมาโรงเรียนแต่เช้า และบอกสมศักดิ์ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทว่า ขอนิ่งใกล้เพื่อจะลอกคำตอบ สมศักดิ์เห็นว่าด่างเป็นเพื่อนรักจึงยอมให้ลอกคำตอบ ด่างจะลอกคำตอบจากสมศักดิ์ ขณะที่ครูเฉลย ค.ช.สาธิต ซึ่งนั่งใกล้สมศักดิ์ และด่าง เห็นเช่นนั้น จึงขอลอกคำตอบจากสมศักดิ์บ้าง เพราะตนกำลังทำไม่ได้ ขณะที่ด่างและสาธิตกำลังลอกคำตอบจากสมศักดิ์อยู่ ครูได้หันมาเห็นพอดี จึงลงโทษให้สมศักดิ์ ด่าง และสาธิต สอบตกในวิชานั้น

แผนการสอนแนววิถีการรรรมดาเรื่องความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ ๑

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

เวลา 35 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนได้พูดคุย อภิปราย และสรุปข้อคิดที่ได้จากการเรียนการสอน
 2. เพื่อสร้างความประทับใจ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนนี้

2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อข้องใจต่าง ๆ

3. เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความซื่อสัตย์แล้ว ครูให้นักเรียน

ตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านความซื่อสัตย์

4. กล่าวปิดโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรม

5. ร่วมกันรับประทานอาหารว่าง

แผนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ความซื่อสัตย์

แผนการสอนครั้งที่ 9

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

เวลา 35 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนได้พูดคุย อภิปราย และสรุปข้อคิดที่ได้จากการสอนโดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ
 2. เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจ
 3. เพื่อเป็นการสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการสอนโดยเทคนิคบทบาทสมมติ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการได้รับการสอนโดยเทคนิคบทบาทสมมติ
2. ครูสรุปเพิ่มเติม และสนทนาซักถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อข้องใจต่าง ๆ ของนักเรียน
3. เมื่อสิ้นสุดการสอนบทเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อความซื่อสัตย์แล้ว ครูให้นักเรียนตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านความซื่อสัตย์
4. กล่าวปิดโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรม
5. ร่วมกันรับประทานอาหารว่าง

ประวัติผู้เขียน

นางศิริวรรณ เจริญจิตต์กุล เกิดวันที่ 8 พฤศจิกายน 2506 ได้รับประกาศนียบัตร
พยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) จากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร
เมื่อปี 2528 เข้ารับราชการตำแหน่งพยาบาลประจำการ ที่วัชรพยาบาล เป็นเวลา 2 ปี
และได้ลาออกเพื่อศึกษาต่อระดับบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ภาควิชาจิตวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2530 ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาค
วิชาการพยาบาลจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลหัวเฉียว

